

هفت آسمان ادب فارسی

افلاک	فلک یکم	فلک دوم	فلک سوم	فلک چهارم	فلک پنجم	فلک ششم	فلک هفتم	فلک هشتم	فلک نهم
فارسی	ماه	تیر	ناهید	مهر	بهرام	برجیس	کیوان	اطلس	آسمان بی ستاره
عربی	قمر	عطارد	زهرة	شمس	مریخ	مشتری	زحل	کرسی (ثوابت)	عرش (غیر مکوکب)
English	Moon	Mercury	Venus	Sun	Mars	Jupiter	Saturn	Fixed Stars	-
هفتگی	دوشنبه	چهارشنبه	جمعه	یکشنبه	سه شنبه	پنجشنبه	شنبه	-	-
رنگ								-	-
عرفان	طلب	معرفت	عشق	توحید	استغنا	حیرت	فقر و فنا	-	-
شعرا	سعدی	عطار	حافظ	مولانا	فردوسی	نظامی	سنائی	-	-

آسمان یکم

ماه - نشانه ولایت است و هدایتگر کاروانیان در شب، سیر سریعتری از فلکهای دیگر دارد و لذا نمایانگر «طلب» است.
سعدی - معلم اخلاق در این دنیای تاریک ماست. اخلاق کریمه نیز شأن نخست طریقت و طلب است.

به عزت کنی پند سعدی بگوش

گرت عقل و رای است و تدبیر و هوش

که اغلب در این شیوه دارد مقال

نه در چشم و گوش و بناگوش و خال

آسمان دوم

تیر - دبیر آسمان است و نشانه دانش و «معرفت».

عطار - آموزگار معرفت و شناساننده هفت شهر عشق و طریقت است.

با کسی عباسه گفت ای مرد عشق
گر بود مردی، زنی زاید ازو
زن ندیدی تو که از آدم بزاد
تا نتابد آنچه می‌باید تمام
چون بتابد، ملک حاصل آیدت
ملک نیز این دان و دولت این شمر
گر شوی قانع به ملک این جهان
هست دایم سلطنت در معرفت
هرکه مست عالم عرفان بود
ملک عالم پیش او ملکی شود
گر بداندی ملوک روزگار
جمله در ماتم نشینندی ز درد

ذره‌ای بر هرکه تابد درد عشق
ور زنیست ای بس که مرد آید ازو
مرد نشنیدی که از مریم بزاد
کار هرگز بر تو نگشاید مدام
حاصل آید هرچه در دل آیدت
ذره‌ای زین، عالمی از دین شمر
تا ابد ضایع بمانی جاودان
جهد کن تا حاصل آید این صفت
بر همه خلق جهان سلطان بود
نه فلک در بحر او فلکی شود
ذوق یک شربت ز بحر بی‌کنار
روی یکدیگر ندیدندی ز درد

آسمان سوم

زهرة - الهه «عشق»، زیبایی و هماهنگی و نمودار غنا، طرب، شعر و موسیقی است.
حافظ - شعر غنائی، عاشقانه و عارفانه پارسی را به اوج زیبایی و معنا رسانده است.

سرود زهرة به رقص آورد مسیحا را

در آسمان نه عجب گر به گفته حافظ

آسمان چهارم

خورشید - روشنگر است و مظهر نبوت. صفت شکوه و جلال یگانه آن در آسمان، سالک سلیم را به «توحید» حق رهنمون است.
مولانا - در آسمان چهارم (که فلک خورشید است) قرار دارد از آن جهت که بیانش پیامبرگونه است و هیچکس را محروم نمی کند. سخنش مثل روز روشن است و همه کس میتواند از آن بقدر قابلیت خود بهره بگیرد.

در عین حال خورشید آسمان مسیح است از آنجهت که در وسط هفت آسمان (یعنی آسمان چهارم) قرار دارد و میتواند با یک دست از آسمانهای بالاتر بگیرد و با دست دیگر به آسمانهای پائین ببخشد. و باز از سوی دیگر ارادت مولانا به شمس (که مظهر خورشید سرمدی برای مولانا بود) او را در آسمان چهارم قرار می دهد چنانچه خود گفت:

که سلامم داد قرص آفتاب

خوابها میدید جانم در شباب

شکافنده بسیاری از اسرار طریقت و فروراننده چراغی برای سالکان.

نیست بیماری چو بیماری دل

عاشقی پیداست از زاری دل

علت عاشق ز علتها جداست
عاشقی گر زین سر و گر زان سرست
هرچه گویم عشق را شرح و بیان
گرچه تفسیر زبان روشنگرست
چون قلم اندر نوشتن می‌شتافت
عقل در شرحش چو خر در گل بخت
آفتاب آمد دلیل آفتاب
از وی ار سایه نشانی می‌دهد

عشق اضطراب اسرار خداست
عاقبت ما را بدان سر رهبرست
چون به عشق آیم خجل باشم از آن
لیک عشق بی‌زبان روشنترست
چون به عشق آمد قلم بر خود شکافت
شرح عشق و عاشقی هم عشق گفت
گر دلیلت باید از وی رو متاب
شمس هر دم نور جانی می‌دهد

آسمان پنجم

مریخ - ستاره رزم و جنگ و خشونت است.

فردوسی - در آسمان مریخ قرار دارد به جهت زبان رزمی و پهلوانیش در شاهنامه.

آسمان ششم

نظامی - از جهت آنکه در صنعت خلق زیبایی شعری در اوج قرار دارد و الهام بخش همه شاعران رمانتیک بعد از خود بوده است در آسمان پنجم که آسمان مشتری می باشد قرار دارد. لازم به یاد آوریم که زیبایی ایجاد رعنائی میکند. مشتری ستاره رعونت است چنانچه در مخزن الاسرار میگوید:

رعونت رها کرد بر مشتری

نگینی دگر زد بر انگشتری

و رعونت خود نظامی در مخزن الاسرار بارز است از آنکه هیچ شاعری را در حد خود نمیداند و حتی معتقد است که شاعران پس از او نیز سر افکنده تیغ الماسین سخن او هستند:

هر که پس آمد سرش انداختم

تیغ ز الماس سخن من ساختم

آسمان هفتم

سنایی - از جهت اوج کلام عرفانیش (که مورد قبول مولویست) در آسمان هفتم که آسمان کیوان است قرار دارد. نکته آنکه کیوان در عین مقام بلندیش نحس است یا به تعبیر شعری، تلخ است. شعر سنائی نیز چون بسیار مشکل است برای مبتدی تلخ و نحس جلوه می کند. به همین خاطر شعر سنائی کمتر مورد استفاده مبتدیان است و راه پیمودگان (چون نظامی و مولانا) مقام والای کیوانی او را درک و اذعان میکنند. بقول مولانا:

ما از پس سنائی و عطار آمدیم

عطار روح بود و سنائی دوچشم او

